

tenäiseen lumivaippaan, ja rajumyrsky riehui pahimmillaan 12 boforin voimalla. Vielä 24—26.6. lämpötila pysytteli nollan vaiheilla ja satei yhtenäin.

Kahtena ensimmäisenä takatalvipäivänä lainsirrit vielä yrittivät hautoa, mutta hylkäsivät sitten pesänsä 1—2, eräät jopa 4—5 päiväksi; sen jälkeen haudonta alkoi uudestaan, mutta oli aluksi hyvin epäsäännöllistä. Haudonnan keskeytyminen vaikeissa sääoloissa ei kuitenkaan ollut kohtalokasta: 12 säilyneestä pesästä kuoriutui 35 poikasta ja vain 11 munaa (24 %) jäi kuoriutumatta. Kahta pesyettä, joissa kaikki munat olivat pilaantuneet, emo hautoi pitkälti toista kuukautta.

Näiden ja aikaisempien vastaavien havaintojen perusteella hautovien kahlaajien reaktio takatalven sattuessa riippuu neljästä päätekijästä: (1) pesintävaiheesta (hautomattomat pesyeet hylätään herkemmin kuin haudotut), (2) lumipeitteen vahvuudesta ja kestosta (jonkin aikaa kahlaajat voivat hautoa jopa lähes kokonaan lumeen hautautuneina), (3) linnun koosta (isot selviävät paremmin kuin pienet) ja (4) lajin hautomisstrategiasta (yksinhautojat ovat huonommassa asemassa kuin sellaiset lajit, joilla molemmat sukupuolet vuorottelevat haudonnassa).

References

- BENGTSON, S.-A. 1963: Något om snöns inverkan på häckningen på Island 1961 (Summary: On the influence of snow upon the nesting success in Iceland 1961). — *Vår Fågelvärld* 22:97—122.
- CASÉN, R. 1960: Vadarfåglarna på Rummelön. — *Österbottnisk Årsbok* 1960:1—35.
- HILDÉN, O. 1975: Breeding system of Temminck's Stint *Calidris temminckii*. — *Ornis Fennica* 52:117—146.
- NORTON, D. W. 1972: Incubation schedules of four species of calidridine sandpipers at Barrow, Alaska. — *Condor* 74:164—176.
- OJANEN, M. 1979: Effect of the cold spell in May 1968 on migrating and nesting birds in northern Finland. — *Ornis Fennica* 56: in press.
- PULLIAINEN, E. 1978: Influence of heavy snowfall in June 1977 on the life of birds in NE Finnish Forest Lapland. — *Aquilo, Ser. Zool.* 18: in press.
- SPJØTVOLL, Ø. 1972: Ornitologiske observasjoner i forbindelse med et kraftig snøvær i juni 1971 (Summary: Observations on the breeding of various species during a heavy snowfall in June 1971 in the Dovre mountain area, south central Norway). — *Sterna* 11:97—104.

Notes on nests, eggs and nestlings of the Siberian Tit *Parus cinctus*

ANTERO JÄRVINEN

In the north the Siberian Tit often starts breeding before ornithologists make their systematic spring checks of nest-boxes. Some broods may even have left the boxes before the first check. In these cases the Siberian Tit's nest can be identified only by thoroughly analysing the nest material. The problem is how to distinguish the nest of the Siberian Tit from those of the Willow and Great Tit, two species that also breed regularly within the same area in northern Finland. The aim of this note is to make the task easier. The information given is partly derived from my own studies of 22 Siberian Tit nests at Kilpisjärvi, Finnish Lapland, partly from the literature.

There are interspecific differences in the nest material used. In a Great Tit nest, there is plenty of moss and the nest cup is lined with wool and hairs. According to the literature, the Willow Tit — very rarely breeding in boxes — only occasionally uses moss; the nest cup is a mixture of bark, wool and hairs. In the nest-boxes at Kilpisjärvi Biological Station, the Siberian Tit built a cup lined with a thick layer of rodent hair. However, the best diagnostic feature is perhaps a layer of decayed wood gathered under the nest. Sometimes there is also moss and grass between these two elements.

Eggs or dead young left in the nest may be further aids to identification. Titmouse

eggs are so similar that those of the Siberian Tit may often be confused with others, and identification should never be based merely on egg characteristics. In general, the Great Tit lays larger eggs. Compared with Great Tit eggs, those of the Siberian Tit usually have larger and more sparsely distributed reddish-brown spots. At Kilpisjärvi the dimensions of the eggs were as follows:

	Mean	SD	N
Length	16.76	0.55	45
Breadth	12.72	0.64	45

The Willow Tit eggs have only slightly smaller dimensions. In my experience, it is possible to tell Siberian Tit young from those of other *Parus* species at an age of about 7–10 days. The feathers on the head and

back are greyish-brown, the back being browner than the head. The flanks are light reddish-brown and the cheeks very light yellow. In addition, the mandibles are sulphur yellow and the legs greyish-pink. In favourable circumstances reliable identification of the nest of the Siberian Tit is thus possible.

Selostus: Lapintiaisen pesistä, munista ja poikasista

Kirjoituksessa annetaan vihjeitä lapintiaisen pesäpohjien tunnistamisen helpottamiseksi Kilpisjärven Biologisella asemalla saatujen kokemusten perusteella. Lapintiaispesässä on yleensä pesämaljan alla puuaineskerros. Pesään kuolleista vähintään viikon ikäisistä poikasista näkyvät jo lajituntomerkit, mm. vaalean punaruskeat kupecet.

Seitsenvuotiaan talitiaisen elämäntarina

OLAVI HILDÉN

Kotini lähimetsissä Kirkkonummella olen tutkinut pienten pönttölintujen pesimäbiologiaa vuodesta 1964, määrätietoisesti kuitenkin vasta vuodesta 1971 lähtien. Talitiaiselle sopivia pönttöjä, joissa lentoaukko on 32 mm, on viime vuosina ollut n. 200 ja pareja niissä vuosittain 34–102. Naaraat olen aina ottanut pesästä rengastusta tai kontrollointia varten, koirastakin melkoisen osan. Koska sekä omien että aikaisempien tutkimusten (esim. Kluijver 1951, Haukioja 1970, Bulmer & Perrins 1973) perusteella aikuisista talitiaisista kuolee vuosittain lähes puolet, ovat usean vuoden ikäiset yksilöt vähälukuisia. Niistä talitiaisnaaraista, joiden tarkka ikä tunnetaan (rengastettu joko pesäpoikasina tai ensimmäisen ikävuoden aikuisina), on toistaiseksi päässyt 6 vuoden ikään viisi yksilöä ja 7-vuotiaaksi yksi ainoa. Koska viimeksi mainitun talitiaisvanhuksen K-867232 elämänvaiheet ovat hyvin selvillä, olen tähän koonnut tiivistelmän sen perinnöistä.

Synnyinpaikka ei ole tiedossa, sillä lintu rengastettiin vasta sen pesiessä ensi kertaa vuonna 1972 (yksivuotias talitiainen on tunnettavissa siipien peitinhöyhenten väristä, ks. Hildén 1978). Kaikki kahdeksan peräkkäistä pesintää (niistä yksi uusinta) ovat tapahtuneet läpimitaltaan n. 260 m:n suuruisella alueella,

pienen kesannolle jätetyn metsäpellon länsireunassa (kuva 1). Lintu on käyttänyt kuutta eri pönttöä eli kaikkia peräkkäisiä pellonreunassa sijaitsevia, kahta niistä kahdesti. Tapaus vahvistaa aikaisempaa käsitystä talitiaisen suuren paikkauskollisuudesta. Pariuskollisuudesta tiedot jäivät valitettavan puutteelliseksi, sillä koiras saatiin kiinni vain kolmena vuonna; 1975 ja 1976 se oli sama, v. 1972 syntynyt yksilö ja 1977 uusi, yksivuotias lintu.

Taulukossa 1 on esitetty naaraan muninta-aika ja munamäärä suhteessa kannan keskiarvoon. Ensimmäisenä pesimävuonna muninta alkoi 9 päivää kannan keskiarvosta jäljessä, mikä sopii hyvin lukuisista lintulajeista tunnettuun seikkaan, että ensipesijät munivat myöhemmin kuin vanhemmat yksilöt. Seuraavina neljänä vuonna pesintä oli tasaisesti 1–3 päivää kannan keskiarvoa jäljessä, mutta kahdena viimeisenä keväänä ero venähti huomattavasti pitemmäksi. Pesimäajan pysyminen verraten myöhäisenä läpi naaraan elämän johtui lähinnä siitä että pesimäpaikka on havupuultaista biotooppia, missä pesintä on selvästi myöhäisempi kuin lehtimetsissä. Munamäärä oli viitenä ensimmäisenä vuonna hiukan kannan keskiarvoa suurempi, mutta putosi kahtena seuraavana sen alle, viimeisenä jopa selvästi.